

БАРА́ННИКОВ Олексій Петрович (09(21). 03. 1890, м. Золотоноша Полтав. губ., нині Черкас. обл. — 04. 09. 1952, Ленінград, нині С.-Петербург) — сходознавець-індолог. Кандидат філологічних наук (1935, без захисту), професор (1923). Академік АН СРСР (1938). Урядові нагороди СРСР. Закін. слов'яно-руське, романо-герман. та східне відділ. істор.-філол. факультету Київ. університету (1914). Працював викл. Вищих курсів при АПН (1916–17), Самар. пед. інституту та університету (1919–20), Саратов. університету (1920), Ленінгр. інституту живих східних мов (1921–36), Ленінгр. університету: професор (1922–52), згодом — завідувач кафедри індій. філології; н. с. Рос. музею (1921–30), Ленінгр. відділ. Інституту сходознавства АН СРСР (від 1934), дир. (1938–40), зав. сектору індій. філології (1946–52). Запровадив у вітчизн. індології вивчення мов гінді, урду, бенгалі. Досліджував давню та новоіндій. літературу й мову. Переклади українською мовою

оповідань Прем Чанда «Саут» та Азіза уд Діна Ахмеда «Ганготрі» (обидва — 1926) були першими в європ. літ-рі. Здійснив переклад російською мовою реліг.-філос. трактату «Рамачаритаманаси». Чимало зробив для вивчення мови, побуту, фольклору циган; довів існування укр. діалектів циган. мови.

Основні праці

Краткая грамматика хиндустани (урду). Ч. 1. Ленинград, 1926; Краткий курс литературы урду. Ленинград, 1930; Українські цигани. К., 1931; Короткий начерк новоіндійських літератур / Пер. з рос. К., 1933; Українські та південно-російські циганські діалекти. Ленинград, 1933; Изобразительные средства индийской поэзии. Ленинград, 1947; Краткий грамматический очерк хинди // Хинди-русский словарь. Москва, 1959; перекл. – Джатаки: [Сказания о подвигах Бодхисаттвы]. С.-Петербург, 1994 (співавтор).

Рекомендована література

1. Про діалект циган Артемівської округи // Наук. зб. Ленінгр. товариства дослідників укр. історії, письменства та мови. К., 1928;
2. Алексей Петрович Баранников // Вест. АН СССР. 1939. № 2–3;
3. Чествование академика А. П. Баранникова: В связи с 60-летием со дня рождения // Там само. 1950. № 6;
4. Бескровный В. М., Кальянов В. И. Памяти академика А. П. Баранникова // Изв. АН СССР. Отделение лит-ры и языка. 1953. Т. 12, вып. 1;
5. Чельшев Е. П. Душа его навсегда останется в Индии: 100 лет со дня рождения академика А. П. Баранникова // Вест. АН СССР. 1990. № 9.

Т. М. Лебединська

Бібліографічний опис:

Баранников Олексій Петрович / Т. М. Лебединська // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40407>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).